

Euangelische herinneringen aan vaders en moeders.

<https://hdl.handle.net/1874/351157>

gls

7

**EUANGELISCHE
ERRINNERINGEN**

A A N

VADERS EN MOEDERS.

* * * * *

VIERDE DRUK.

* * * * *

Te ROTTERDAM,

bij NICOLAAS CORNEL,

Drukker van Neêrlandsch Zending-Genootschap.

1829.

N°. VII.

Kerkelijk goedgekeurd bij de E. Clas-
sis van *Haarlem*, September 1805.

VOORBERIGT.

Gecommitteerden bij het Nederlandsch Zendeling-Genootschap, tot het opstellen, verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes, ter bevordering van Evangelische kennis en Godzaligheid, ook bij mingeoefenden; namelijk

*R. J. VAN DER MEULEN, B. VAN
MARKEN, J. CLARISSE, A. L. M. Phil.
en Theol. Doct. en Prof. A. DE VRIES,
L. EGELING en J. C. VORSTMAN,*

★

Pre-

Predikanten te Amsterdam, te Hoorn, te Leijden en te Rotterdam, overeenkomstig hun Ambt en Beroeping, dat oogmerk gaarne willende bevorderen, en in uitzigt op des Heeren medewerkenden zegen, bieden het nevensgaande Stukje hunnen Landgenooten aan; erkennende intusschen geene Uitgave voor echt, dan welke door eenen hunner, of door den Drukker dezes, onderteekend is.

EUANGELISCHE

ERRINNERINGEN

AAN

VADERS EN MOEDERS.

'Er is geen streelender Naam, waar onder ik U, Ouders! kan aanspreken, dan die van VADERS en MOEDERS. Het teedere, hetwelk een Vader gewaar wordt, als hij het eerst uit de Huisvrouw zijner jeugd zijn huis gebouwd ziet, en van haar een Pand harer echtelijke Liefde ontvangt, — hetwelk eene Moeder gewaar wordt, als zij hare banden ontsloten en door Gods verlossende Goedheid, na meer of minder smarten, hare vrucht aanschouwen mag — dat teedere, dat zoete is onnadenkelijk groot, en moet gevoeld worden, om gekend te worden. In den Bijbel, dat Boek voor allerlei levensstanden, ook voor Vaders en

A

Moe-

Moeders, worden *Kinderen* (a) een erfdeel des Heeren genoemd en des buiks vrucht eene belooning. Het is

Genade Kinderen te gewinnen

Het is wel geen bewijs van Goddelijk ongenoegen, als wij ze niet gewinnen. Ook in het geven van Kinderen bestuurt God de Wereld met Vrijmagt en Wijsheid. De Geschiedenissen van *Rachel* (b) en *Hanna* (c) errinneren ons dit nadrukkelijk, terwijl het uiteinde der eerste, haar sterven bij het ter wereld brengen van haar tweede Kind, elken ontevreden over de bedeeeling Gods in dezen de treurige, maar ook gewigtige les geeft, dat men ook te vurig verlangen kan naar iets, waarvan men bij de uitkomst weinig of geen genot heeft. Al heeft men 'er intusschen genot van, hoe vele voorbeelden zijn er niet, die door het missen van gewenschte vruchten op de opvoeding hunner Kinderen, het zij dan door zwakheid van hun eigen geest of ligchaam, het zij dan door

(a) Ps. 127 : 3.

(b) Gen. 30 : 1, 2.

(c) 1 Sam. 1 : 5.

door de stugheid dier Kinderen, anderen, die te veel verlangen hebben, diezelve les geven, althans toeroepen, dat zelfs het wenschelijkste genot zoo vermengd kan zijn met bezwaren en smarten, dat men bij de uitkomst zich zijner wenschen schamen moet. Gelukkig hij, die ook in dezen God naar zijne Wijsheid laat regeren, en, ook ten dezen opzigte, afwachten leert dien tijd, waarin Gods doel in alle zijne handelingen openbaar, en het dus ook blijkbaar worden zal, dat onthouden en te leur stellen dikwerf heilzamer dan geven was.

Dit alles neemt niet weg, dat *het gewinnen van Kinderen*, op zich zelf beschouwd, eene dierbare gave van God is, en dat, zoo berispelijk het klagen is over het kinderloos blijven, niet min berispelijk de klagte van Vaders of Moeders is, wanneer God hun al, of zelfs vele, Kinderen verleent, over Gods doen in dezen. Bij zulk eene klagte vergeet men Gods Souvereiniteit te erkennen, en die gewigtige waarheid: wij zijn en leven niet voor ons zelve, voor onzen zin of smaak of gemak, maar voor God, om naar zijnen wil en door Hem ons te laten gebruiken tot die einden, waartoe Hij ons ook op deze Wereld

geplaatst heeft. Dit is althans zeker, al komt die klagt uit bekrompenheid, uit zorg voor de menigerlei behoeften van een Kind, of uit wantrouwen nopens het gewigtig stuk der opvoeding, dat de oneindige Algenoegzaamheid toereikende bronnen van bestaan voor schepselen weet daar te stellen — dat God zijne hulp het eerst en meest verleenen wil, waar die het meest noodig is — dat men, ook in verband met de bezwaren des Huwelijks, de les des Apostels (a) te leeren heeft: *uwe wandel zij zonder geldgierigheid en zyt vergenoegd met het tegenwoordige, want Hy heeft gezegd: Ik zal U niet begeven noch verlaten.* Wat weten wij, of niet, en door welk Kind, de Heer bij het vervolg van onzen weg ons nadrukkelijk zegenen, in bezwaren bijstaan, of ook in zwakheid, en in den ouderdom ondersteunen wil? Maar daar en boven — aan Kinderen te arbeiden, is te arbeiden aan Schepselen Gods — niet aan redelooze, tot wier opkweeking Hij ons ook zou hebben kunnen roepen, maar aan redelijke, die, wat hunnen geest betreft, voor de Eeuwigheid geschapen zijn. Is het nu niet de grootste eer

(a) Hebr. 13: 4, 5.

eer voor zondige menschen, voor de Eeuwigheid te werken, en zal het niet een alderzaligst genoeg zijn, eens met het Zaad, dat God ons schonk, in den Hemel aan te landen? Zal het dan niet de hoogste dankstof zijn, zich te errinneren, dat men bij de opkweeking van Kinderen voor den Hemel heeft mogen arbeiden en zoo het Godsrijk helpen opbouwen? Gewis, hoe gevoeliger men dit indenkt, en hoe meer men, onder al de moeilijkheden der Opvoeding, die hope voor zijne aandacht heeft, in zoo veel te belangrijker licht zal men ook zijne Kinderen, uit zoo veel te gewigtiger oogpunt zal men ook zijnen Ouderlijken Pligt beschouwen leeren, en althans, bij het denken aan onze onwaardigheid, gereedelijk van onze Kinderen met Jakob (a) erkennen: *het zijn Kinderen, die God zijnen Knecht of zijner dienstmaagd genadiglijk verleend heeft.*

Daar intusschen mijn bepaalde toeleg is om U lieden, Vaders en Moeders, die God met dezen zegen verwaardigd heeft! uit het Euangelie te errinneren, en de verpligtingen, welke ten aanzien van uwe Kinderen op U

(a) Gen. 33: 5.

rusten, en de bemoedigingen, waar mede gij U in en tot het volbrengen van uwen Plicht moogt laten aanvuren, zal ik bij de klagt dier onteyreden niet langer stil staan, maar Ulieden, in wier hart ik vertrouw, zoo gij anders den naam van *Vaders* en *Moeders* verdient te dragen, dat zelfs eene natuurlijke Liefdetot uwe Kinderen woont, meer regelregt bepalen.

- I. Bij het gewigtig doel, waartoe wij, naar het *Euangelie*, Kinderen gewinnen en met de opkweeking van dezelve verwaardigd worden.
- II. Bij de pligten, die daaruit voortvloeijen en
- III. Bij het bembedigende, dat daarin ligt opgesloten.

I. HOOFDSTUK.

*Het doel, waartoe wij Kinderen gewinnen,
en met de opkweeking van dezelve
verwaardigd worden*

kan inderdaad door niemand anders be-
schouwd worden, dan als zeer

Gewigtig.

Daar is geen Schepsel van God, hoe ge-
ring ook in ons oog, hoe kleine plaats het
ook besla, wat lagen rang het ook beklee-
de, of het moet, overeenkomstig den wil
van deszelfs Formeerder, tot zekere, en wel
tot Gode betamende, einden dienen. In de
schakel der Wezens, die God gemaakt
heeft, beslaat niets te vergeefs zijne plaats
maar moet alles zoodanig medewerken tot
zijne Eer en Heerlijkheid, dat, bij het gemis
ook van het kleinste, de hooge God dat
doel zou missen. Ondertusschen zal het
spoedig blijken, dat in

de Formering van Menschen

dat doel van God vooral gewigtig en be-
lang-

langrijk moet zijn. Daarin trouwens munt de Mensch, als een Schepsel van God, boven de meeste Schepselen ten minste uit, dat hij 1. met redelijke Vermogens begaafd is, en 2. een bestaan ontvangt voor de Eeuwigheid.

Boven alle Schepselen, althans die dezen Aardbol bewonen, munt de Mensch daarin uit, dat hij, behalve een bezintuigd *Ligchaam*, waarmede hij leeft, en wel gevoelig leeft, dat is: waarmede hij hoort, ziet, riekt, smaakt en voelt — dat hij, zeg ik, behalve dit *Ligchaam* ook nog *eene Ziel, eenen redelijken Geest*, heeft, waartoe zijn Verstand behoort, om te denken en te oordeelen, ook met bewustheid over het zedelijk goede of kwade zijner daden, zijn Wil om te kiezen of te verwerpen, en zijne Magt, om te werken en uit te voeren, wat hij met zijn Verstand goed oordeelde, en met zijnen Wil verkoren of bepaald heeft. Dien Geest, zulk eene Ziel heeft onder de Bewoners der Aarde, (want van zulke spreek ik nu maar) de Mensch alleen. Wat ook levende Schepselen boven levenlooze hebben, wat ook de Dieren vermogen, dit komt bij dien Geest, die Ziel, dat

re-

redelijk vermogen van den mensch niet. Maar wat uitmuntendheid geeft dit aan dien Mensch! en hoe gewichtig moet dan niet het doel zijner formering zijn! De nadrukkelijke beraadslaging van den hoogen God, bij de Schepping van den eersten Mensch: (a) *Laat ons Menschen maken naar onzen Beelde, naar onze Gelykenis!* stelt dat reeds buiten twijfel — Dan, ook als wij den raad en hoogen aanleg van de menschelijke zielvermogens indenken, blijkt dit van zelf. Hoe veel meerdere vatbaarheid om zich zelve dingen, die buiten hem zijn, ook zijnen Maker te kennen en tot onzichtbare dingen zich te verheffen, heeft de Mensch niet hierdoor! wat vermogen om in zijne verkiezingen redelijk te handelen! wat invloed heeft het Geweten niet op de zedelijke Besturing van al zijne daden, hetwelk geen ander Schepsel op Aarde heeft! Het een en ander stelt den Mensch in staat, om, in afhankelijkheid van God, naar zijnen stand in de Maatschappij, van veel nut te zijn, maar bijzonderst, om door het eerbiedigen en dienen van zijnen Maker en Wel-

'doe-

(a) Gen. 1, 26.

doener zich boven de Aarde te verheffen, en zich een rein en eindeloos genoegen te verschaffen, hetwelk zinnelijke genietingen nimmer geven kunnen. Gij gevoelt reeds hier bij, Vaders en Moeders! welk een schat, welk een belangrijk pand de Heer U toevertrouwt, als Hij U een Kind geeft. — een pand, hetwelk, U niet alleen tot blijdschap, maar ook der Maatschappij tot zegen en Gode tot eere kan zijn.

Maar nog iets — de Mensch, als hij geboren wordt, wordt geboren om *eeuwig te bestaan*. De Dood mag hem een wijle tijds in het graf besluiten; zijn redelijke Geest blijft over om nooit te sterven. Ook eens herleeft zijn Ligchaam. Hij zal dus eeuwig bestaan in zijn lot. Treffende gedachte! gedachte, die ons te weinig beheerscht! gedachte, die echter allergegrondst is, en niet weinig toebrenge om de bestemming van den Mensch, van elk Kind ook, dat geboren wordt, in een verheven licht te plaatsen!

Andere gaven en schatten kunnen verloren worden, zij houden eens op te bestaan, althans zoo als wij ze ontvangen, maar de Mensch blijft eeuwig Mensch, hij houdt nimmer op. Zou Gods doel in het forme-
ren

ren van zulk een Schepsel dan niet allerge-
wichtigst zijn?

Maar welk is nu dit Goddelijk doel? Dit
moet worden opgemaakt uit hetgene de
Goddelijke Openbaring, en in het bijzonder
het Euangelie, ons leert aangaande

*De Instelling van het Huwelijk en
deszelfs bedoeling.*

Al, wat ons de Goddelijke Openbaring
daarvan ontdekt, overtuigt ons van het
heilige dier Instelling, zoodat die verorde-
ning van God gemaakt, en, ook na de zon-
de der eerste Menschen, in stand gehouden
is, niet zoo zeer, om, op eene dierlijke wij-
ze, den Mensch zijn geslacht te doen voort-
planten, dan wel om hierdoor de dienst
van den Alregeerder op Aarde te doen in
stand blijven.

Wij lezen van de hooge Godsbedoeling
in het Huwelijk, met zoo veel nadruk. (a)
Hij zocht een zaad Gods. En wat zegt dit
anders, dan dat, gelijk het zijn geheele toe-
leg bij de Schepping van den Mensch was,
zich

(a) Mal. 2 : 15.

zich een geslacht te formeren, waardoor de erkentenis en vereering van Hem op dezen Aardbol onderhouden worden zou, onder hetwelk Hij als in een heiligen Tempel, wonen, hulde ontvangen, en zich met blijdschap verheerlijken zou, — zoo ook door ieder Huwelijk dat doel voort te zetten, elk nieuw op te rigten Huisgezin tot eene nieuw Godsgemeente te maken, waarin de Man als het Hoofd, maar ook nevens denzelfen de Vrouw, zouden samenwerken, ook bij het verwekken van Zaad, om Kinderen voor God te gewinnen, en zoo de grondslagen te leggen, ook voor nieuwe Gemeenten, die alle éénmaal, met die reeds te voren gesticht waren, tot ééne Gemeente zouden verzameld worden daar, waar God in nadruk zou zijn alles in allen.

Maar miste nu de Insteller des Huwelijks, door de komst der zonde in de Wereld, dezen zijnen gewigtigen toelag niet? Verviel het uitzigt op de oprigting van zulk eenen Geestelijken Tempel niet, door het wegval-
len van den eerstgelegden Hoeksteen, door den afval namelijk van hem, die het Hoofd des Menschelijken Geslachts was, Adam? In derdaad, zoo God hier niet nadrukkelijk was tusschen beiden gekomen en geen
nieu-

nieuwen Grondsteen in den Persoon des Middelaars gelegd had, was hier alle vrees voor. Gij gevoelt ten minste, dat elk Vader en Moeder, indien het al mogelijk geweest ware, dat zij nog een Zaad voor God zochten, bij het indenken, hoe elk hunner Kinderen, van deszelfs geboorte af, onrein in schuld en bedorven was, zonder ontdekking van eenen Verlosser van de zonde, over hun Zaad, zoo wel als over zich zelve, geheel wanhoop zonden moeten zijn, en nooit hadden kunnen of mogen verwachten, dat hun Zaad den Heere dienen, in zijne gemeenschap deelen; of voor den Hemel opwassen zou. Dank zij dan de Goddelijke Genade, die in het beloven van zulk eenen Verlosser, ook van de eerste zonde des Menschen af, hiervoor gezorgd — het geloof van Vaders en Moeders, voor hun Zaad zoo wel, als voor zich zelve, aan zijne vergevende, heiligende en zaligende liefde heeft willen uitlokken door de vertrouwelijke verwachting van dien Verlosser zelve (a) dat *het Zaad Hem dienen zou, en den Heere worden aangeschreven in*
ge-

(a) Ps. 22 : 31.

geslachten, zulks nader bevestigd, en bijzonder door de dadelijke aanstelling van **JESUS CHRISTUS** tot een *Hoofd van elk Huisgezin*, zoo wel als van de geheele Gods-Gemeente, in vollen nadruk gestaafd heeft!

Zonder zulk een Godsontdekking zou het van geen belang zijn, dat ons (a) *Eva's* naam gemeld wordt, als *de Moeder aller levenden*, kort op de belofte, die zoo wel *haar zaad* als *haar* betrof. Zonder zulk eene ontdekking zouden wij noch in *Noach's* geval, (b) noch in dat van *Abraham* (c) bij de oprigting van een Verbond met hen, van *hun Zaad* kunnen lezen, veel min van den laatsten gemeld vinden, (d) dat *hij van God gekend was, om zijnen Kinderen en zijnen Huize na hem te bevelen*. Ook voor zijne Kinderen ontving die Godsvriend *het teeken der Besnijdenis als een zegel der regtvaardigheid des Geloofs*, (e) een zegel, waar op de hope der Vaders en Moeders reeds van

(a) Gen. 3: 20. verv. v. 15.

(b) Gen. 9 9.

(c) Gen. 17. 7.

(d) Gen. 18. 19.

(e) Gen. 17. 10. Rom. 4. 1.

van vroeger dagen zich vestigen mogt, bij het opdragen en toevertrouwen van hunne Kinderen (a) aan hunnen Verbonds-God, maar hetwelk ook nadruk gaf aan die Verklaring van den hoogen God, waarbij hij hunne Kinderen *zijne Kinderen* wilde noemen, zelfs bij dat geducht verwijt: (b) *gij hebt uwe Zonen en uwe Dochteren, die gij mij gebaard hebt, genomen en hebt ze den beelden geofferd om te verteren. Is het wat kleins van uwe hoererijen, dat gij mijne Kinderen geslagt hebt?* Het is daarom, dat ook toen reeds Kinderen in de beloften zoodikwerf uitdrukkelijk genoemd worden. *De naam van den Verlosser zou van Kind tot Kind worden voortgeplant, (c) en zij zullen in Hem gezegend worden. Mijn Geest, lezen wij elders, (d) die op U is, en mijne woorden, die ik in uwen mond gelegd hebbe, zullen van uwen mond niet wijken noch van den monde uwes Zaads, noch van den monde des*

(a) Ps. 71. 5. 6. verv. Ps. 22. 10, 11.

(b) Ezech. 16. 20, 21.

(c) Ps. 72. 17.

(d) Jes. 59. 21.

des Zaads uwes Zaads. Bij het sterven van Vaders gaf de Heer hun vrijheid: (a) *Laat uwe Weezen achter, en Ik zal ze in het leven behouden.*

Maar laat mij U vooral errinneren, hetgeen ik U van de betrekking van JESUS CHRISTUS, na zijne komst in de Wereld, op Kinderen en op Christelijke Huisgezinnen, reeds met een woord gezegd heb. Het kan U niet onbekend zijn, hoe teeder Hij omtrent *Kinderen* dacht en handelde, toen men ze *tot Hem bragt*, opdat Hij ze zegende (b) Meer dan éénmaal leert ons Paulus, dat *Christus het Hoofd des Mans in het Huisgezin* is (c) En waar toe dit? gewisselijk om ons te leeren, dat Hij elk Christelijk Huisgezin, waarin men echtelijk zamenkomt om den naam des Heeren en zijne dienst voort te planten, onder zijn opzigt heeft en door zijnen Heiligen Geest daartoe bekwamen wil. Van hier dat *de Kinderen heilig zijn*, maar de verklaring van dienzelven Apostel, (d) dat is, Hem toe-

(a) Jer. 49. 11.

(b) Matth. 19. 13 — 15

(c) 1 Kor. 11. 3. Eph 5. 23.

(d) 1 Kor. 7. 14.

toebehoorende, maar ook voor zijne rekening staande, zoodat bij de opvoeding, het oog der Ouderen, ter hunner bemoediging, op Hem mag zien, als die ook hun ten Verlosser, ten Leidsman hunner Jeugd, ten Verzorger, Heiliger en Opwecker voor de Eeuwigheid zijn wil. In den Heiligen Doop, die de plaats der Besnijdenis vervangt, wordt nu niet minder duidelijk dan voormaals den Ouderen toegezegd: *Ik zal u tot eenen God zyn en uwen zede na U.* (a) *U komt de Belofte toe en uwen Kinderen* (b) *Ik kan U niet genoeg aanprijzen de gedurige lezing en herlezing van hetgene in ons Doops-Formulier, tot opheldering van het doopen in den naam des Vaders des Zoons en des H. Geestes, voorgedragen wordt nopens de betrekking, die elk der Goddelijke Personen op de Kinderen, die gedoopt worden, aanneemt als waardoor gij het uitzigt der Ouders voor hunne Kinderen, hetwelk wij opgaven, zult vinden opgehelderd.*

Het

(a) Gen. 17 : 7.

(b) Hand. 2 : 39.

Het besluit zal nu niet moeilijk op te maken zijn nopens de bedoeling, die men bij het aangaan van een echt Christelijk Huwelijk, een Huwelijk dat in den *Heere* begonnen wordt, (a) hebben mag en moet, als die voornamelijk zijn moet om, onder opzigt van Jesus Christus, eene kleine nieuwe Gods-Gemeente te stichten, Gode een zaad te gewinnen en zoo mede te werken tot bewaring van de ware Godsdienst onder de menschen. Hier mede strijdt niet, dat men ook daarbij bedoelen mag, zich de aangenamenheden van eene genoeglijke zamenwoning en de genoegens van wederzijdsche hulpvaardigheid en liefde te verschaffen; het straks opgegeven doel zal echter in eenen Christelijken Echt de hoofdzaak blijven en door beide Echtgenooten en andere Huisgenooten, b. v. Bedienden, bereikt kunnen worden, al gewint men geene Kinderen. Geeft intusschen de hooge Insteller des Huwelijks dien zegen, dat men Kinderen gewint en behouden mag, dan is er kennelijk zijn toelieg in, om ons die dierbare panden voor
Hem

(a) 1 Kor 7: 39.

Hem en zijne dienst te doen opbrengen, ons alle zorgen te doen aanwenden, dat zij naar ligchaam en ziel vaardig en bekwaam worden, om in en naar hunne toekomstige roeping, voor den Heere te leven, vooral, om hun door onze onderwijzing in de leere des Heeren, tot geloove daaraan en tot liefde jegens Hem, uit dat geloove, gedurig en afhankelijk van de genade, te doen opleiden, ten einde zij eens eeuwig met en voor Hem zalig leven.

Zoo ongemerkt komen wij van zelf tot ons

II. HOOFDSTUK.

De Pligten, die uit het opgegevene voortvloeyen.

Als de bedoeling, die God heeft met U Kinderen te doen gewinnen en ze door U te doen opvoeden, zoo gewigtig is, Vaders en Moeders! dan gevoelt gij aanstonds, dat ook de verplichtingen gewigtig en belangrijk zijn, die 'er op U rusten, zoo lang uwe Kinderen U worden toevertrouwd. Denken wij

Het gewigt dier verpligtingen

te zamen na, en ik vertrouwe, dat gij hier van spoedig overtuigd zult zijn.

Daar het *vooreerst God is, die U Kinderen geeft*, zal U dit reeds doen gevoelen, dat het niet om het even is, hoe gij met uwe Kinderen handelt, Als U iets ter bewaring werd toevertrouwd, of iets ter afwerking werd aanbesteed, zoudt gij immers, van welk eene hand dit ook kwame, zoo gij anders getrouw wildet beantwoorden aan uwen pligt of aande eer, die men u vergunde, wel toezien, dat zulk een pand niet verwaarloosd, zulk een werk niet verzuimd werd; maar gij zoudt U vooral tot zulk eene getrouwheid opgewekt vinden, als hij, die het U gegeven had, een persoon was, aan wien gij de grootste verpligting hadt, — die op U naauwe betrekking had, — die in het gene Hij U gaf, groot belang stelde en — aan wiens gunst en welgevallen U veel gelegen was. Maar nu, lieve Ouders! wie is het die U Kinderen gaf en toebetrouwde? het is de hooge God zelve, — voor wien gij 1. uit hoofde zijner onmetelijke goedheden, ook aan U, reeds toen gij Kinderen waart,

be-

bewezen, alles zijn moest — voor wien gij alles zijn moest, ook om het deelen in doen zegen, dat Hij U Kinderen gaf. Of hebt gij aan iemand meerder verpligting? is Hij 2. daarenboven niet uw Maker en Onderhouder, de God uwes levens? is Hij het niet, die alle de schatten zijner vergevende, zaligende en heiligende liefde voor U, maar ook voor uwe Kinderen, ten beste heeft? is Hij het niet, die 3. aanspraak op uwe Kinderen behoudt, en, daar Hij ook door uwe Echt een zaad voor zich zocht, door het geven daarvan aan U, 'er geen afstand van deed, maar het U ter leen gaf, het voor een wijle tijds U toevertrouwde, om het te bewaren, groot te brengen, en eens, voor Hem opgekweekt, aan Hem terug te geven? het is en blijft dus meer het Zijne dan het Uwe. — Die verwijtende vraag van God aan Israël (a) welke zik U reeds erinnerte: *Zult gij mijne Kinderen overgeven?* overtuigt ons van het belang, hetwelk de Hemelsche Vader, ook van

(a) Ezech. 16. 20, 21.

van uwe Kinderen, in dezelve stelt en in hunne opkweeking. 4. 'Er is geen tijd van uw leven, geene plaats van uw verblijf, of zijn oog is met nauwkeurigheid op U om na te gaan, wat zorg gij voor uwe Kinderen draagt. Eenmaal komt de tijd daarenboven, dat Hij van U van dit toevertrouwd talent ook rekening zal afvorderen — een tijd, waarop zoo vele Ouders, als hunne Kinderen aan God en zijne dienst onthouden, met zijne dienst niet bekend gemaakt, voor de Wereld en de Zonden meer dan voor zijne gemeenschap opgebracht hebben, zich op de geduchtste wijze over hun schandelijk verzuim beklagen zullen. Vaders en Moeders! de Heer beware U voor dat onzalig, dat eeuwig pijnigend gevoel! Hij geve U veel-
 eer dat vervrolijkend genoegen, hetwelk in dien dag zal ondervonden worden door Ouders, die hun zaad den Heere toewijden, maar ook dan met vrijmoedigheid zullen mogen zeggen: *Zie Heer! ik en de Kinderen, die Gy my Gegeven hebt! (a)*
 God

(a) Jes. 8: 18.

God vertrouwde U, ten 2de, niet weinig, niet iets gerings, toen Hij U Kinderen gaf. Zij zijn toch redelijke, en voor de Eeuwigheid geschapene wezens. Hunne redelijkheid is oorzaak, dat 'er, onder den zegen van God en den invloed van Jesus Christus, inderdaad iets groots, iets edels van te maken is? Al zijn zij verdorven, zoo dierbaar zijn de Beloften, die ons geschonken zijn, waarop wij ook voor onze Kinderen mogen hopen, dat zelfs de onheiligste eens der Godlijker natuur kunnen deelachtig worden. (a) — Die verdorvenheid van hunne natuur, al van hunne Kindsheid, maakt de zorgvuldigheid en de omzigtigheid te grooter, welke van U gevorderd wordt in de opkweeking. En zijn uwe Kinderen voor de Eeuwigheid geschapen, van hoe verre uitzigten is dan niet het gevolg, dat uwe opvoeding hebben kan? — of zullen zij U niet eeuwig naast God danken, als gij hen voor den Hemel grootbragt? Maar ook welk een onherroepelijk verwijt, welk een eeuwige grievende zullen Onders, die zulks verwaarloosden, ook

(a) 2 Petr. 1. 4

ook van hunne Kinderen hebben! Ja uwe Kinderen zijn naar het ligchaam sterfelijk. De hooge God, die Heer van hun leven is, houdt vrijmagtig de bestelling aan zich, over den tijd, dien zij op aarde leven zullen, En wie zal den hoogen God dat regt over zijn maaksel betwisten? Hoe zekerder intusschen hunne sterfelijkheid, maar ook hoe onwischer de tijd is, waarop de groote Eigenaar ze zal terug eischen, hoe noodiger het dan ook is, zonder tijdverzuim, zonder vertraging het er ook op toe te leggen, dat zij in de kennisse des Heeren onderrigt, tot de eerbiediging van zijne Genade uitgelokt en voor de gemeenschap met God en den Hemel opgeleid worden.

Ik wil U hier, ten 3de, nog bij doen opmerken, wat *gevolgen* gij op uwe *getrouwheid* in eene Godvruchtige *Opvoeding* uwer Kinderen moogt verwachten. Zij staat althans in een zeer naauw verband — 1. met de volmaking uwer blijdschap — 2. met het belang uwer Kinderen — 3. met het voordeel der Maatschappij, 4. met de bevordering van den loon onzes Verlossers en 5. met de eer des hoogen Gods.

Uw Vaderlijk en Moederlijk hart *ver blijdt* zich te regt, met gevoeligheid, over de Genade Gods, die U Kinderen gaf. Maar zal die blijdschap alleen eene dierlijke blijdschap zijn, of van eenen aard, overeenkomstig de redelijkheid van uwe Natuur? Zeker dit verwacht men van U. — Maar kan het U dan genoeg zijn, dat gij U vermaakt in het denkbeeld, dat gij Kinderen hebt, in het zien van eenige uwer trekken in hun gelaat, in de fraaiheid van hunne gestalte, in het aangename van het eerste lagchje, in het begin van hun stamelen? of zal uwe blijdschap eerst *volkomen worden*, naar mate hij hen naar ligchaam en geest ziet opwassen, en hunne volmaking trapsgewijs ontwaar moogt worden in alles, wat hen voor hunnen stand in de Zamenleving, en éénmaal voor den Hemel zal doen leven? Er is geen verdriet, hetwelk evenaren kan aan het verdriet, dat Ouders hebben, als hunne Kinderen van hunne bestemming ontaarden; maar zoo haalt ook geene blijdschap bij de blijdschap, welke het Ouderlijk hart vervult, als zij zien mogen, dat hunne Kinderen

Obadja's zijn, die (a) den Heere vreezen van hunne jeugd af, en door vroege aanneming der tucht voor hunne hooge bestemming opgroeijen. Schoon het nu waar is, dat niet altijd de pogingen van regtgeaarde Ouders op hunne Kinderen van vrucht zijn, en men nog wel eens ziet, dat regtvaardige Noach's (a) booze Cham's, dat vrome Hiskia's zondige Manasse's (c) tot Zonen hebben, zal het hart der Ouders van hunne Kinderen toch nooit iets goeds verwachten kunnen, als zij derzelve opvoeding en volmaking verwaarloozen, en daarom bij verzuim van getrouwheid daarin, op de toeneming van hunne blijdschap geen uitzigt kunnen hebben.

Gij moogt in dat geval daar op te minder uitzigt hebben, omdat *het belang uwer Kinderen* met uwen ijver in de opvoeding ook in een naauw verband staat. Waarin bestaat toch het belang, de Zaligheid uwer Kinderen? In bevalligheid, in vernuftigheid, in

(a) 1 Kon. 16 15.

(b) Gen. 9 22.

(c) 2 Kon. 21 2.

in rijkdom, in eere, in goede manieren? Ik zou hier veel kunnen opnoemen, waarop Ouders niet onverschillig mogen zijn, en waarvoor zij met reden dankbaar zijn, als zij er hunne Kinderen in zien deelen. Maar als zij, bij dit alles, de vreeze des Heeren missen, als zij geene gemeenschap aan Jesus verlossing, geen uitzigt op den Hemel hebben, zult gij hen dan gelukkig zien? Al waren de genoemde bijzonderheden toereikende om hun geluk op Aarde te bevestigen, (schoon zij dit niet zijn, om de wisselvalligheid aller dingen,) zij zouden immers niet toereikende zijn, om hen, op hun Sterfbed, van eene toekomstige Zaligheid te vergewissen, of er uw bloedend hart mede te vertroosten, als gij ze verliest door den dood?

Hoe kunt gij verwachten, dat uwe Kinderen tot wezenlijk *nut en voordeel der Samenleving* zullen opgroeijen, en éénmaal medewerken, wanneer zij van der Jeugd af, niet zulke beginselen opdoen, die hunne wijze van denken en handelen behoorlijk regelen — wanneer zij niet opgeleid worden tot die vreeze des Heeren, die het beginsel van alle wijsheid is, en alleen getrouw maakt

ter

ter vervulling ook van de pligten, die men aan de Maatschappij verschuldigd is? Hoe vele rampzalige voorbeelden zijn er niet, dat Kinderen, die niet voor een Godvruchtig leven opgebracht zijn, ook verloren zijn voor de Zamenleving?

Is elk Onderdaan van *Jesus* Koningrijk, een loon op zijnen Middelaarsarbeid, dan *onthoudt* men ook dien Verlosser Zijnen loon, als men zuimachtig is, in het grootbrengen van onze Kinderen voor Hem. Maar, bedroeft men daardoor dien Zaligmaker niet? Ontrooft men hem daardoor niet een pand, hetwelk Hij verklaarde dat Hem Heilig was en toebehoorde, en hetwelk gij in den Doop aan Hem zelfs plegtig weggeschonken hebt?

Eindelijk, om meer bepaald te blijven bij de hoofdbedoeling Gods in het geven van Kinderen, ook *de eere van den Hoogen God wordt veronachtzaamd* bij het veronachtzamen der zedelijke Opvoeding naar het Euangelie. Een Kind, waaraan dit verzuimd wordt, groeit niet voor God en zijne eer op. Of, hoe zal het Hem kunnen eerbiedigen en liefhebben, als men het met Hem, met zijne Genade en de daaruit voortvloeiende verplig-

tin-

tingen jegens Hem, niet bekend maakt, in vertrouwelijke afhankelijkheid van des Heeren bekeerende Genade, niet gezet en ijverig alles aanwendt, om hen ter beantwoording aan hunne gewigtige roeping in dezen op te leiden, en als Kinderen van God, als een Zaad hetwelk Hem toebehoort, en als Leden eener Hem geheiligde Gemeente te doen leven? Wat is er van een akker te wachten, die niet bearbeid, niet bezaaid wordt? Immers niets dan doornen en distelen?

Maar het wordt tijd, dat ik U nader inleide in

De natuur der pligten van Ouders omtrent en jegens hunne Kinderen.

Verwacht intusschen niet, dat ik U den geheelen omvang der Opvoedingspligten zal openleggen. Ik wil U hieromtrent eenige Evangelische Errinneringen mededeelen, of wel, uit hetgene wij in het eerste Hoofdstuk, nopens de gewigtige bedoeling van God in het geven van Kinderen, naar de Goddelijke Openbaring hebben medegedeeld, zulke gevolgen af-

afleiden als U in het stuk der Opvoeding best te stude zullen komen.

De Inrigting van een Christelijk Huisgezin

moet zich noodwendig schikken naar dien regel: elk Lid van hetzelfde moet er zich, zoo voor zichzelf, als voor de overige Leden, op toeleggen, om de ware Godsdienst aldaar te doen heerschen, en in onderdanigheid aan Christus, als Hoofd, de kennis en eerbiediging van den waren God en zijne heilontdekkingen te onderhouden, en voort te planten.

Geen Lid eens Christelijken Huisgezins zal zich naar zijne roeping, als een die van der Jeugd af in Christus geheiligd en door de zaligste ontdekking van Gods Genade tot de dienst van God geroepen is, gedragen, wanneer het niet gezet en opregt zijn toeleg is, zich langs hoe meer met God en den Verlosser met die heilontdekkingen bekend te maken, vertrouwelijk daarvan gebruik te maken in geloove en uit dat geloove der Genade waardiglijk te leven. Hij, die den Heere toebehoort, zal dit openbaar moeten maken, door alle zijne overdenkingen, genegenheden

den en vermogens den Heere toe te wijden — aan Hem het meest en liefst te denken — van Hem het meest en liefst te spreken, en geen grooter genoegen te kennen dan te doen wat Hem welbehagelijk is. Langs dien weg alleen is men een eere van God en Christus. Gelukkig Huisgezin, waar de Vader en Moeder, waar elk Kind, waar ieder Dienstbode, het afhankelijke van den invloed van Christus op zulke betrachtungen tolegt! Daar woont God — daar is een Tempel des Heeren.

Ondertusschen, gelijk ieder Lid des Christelijken Huisgezins het hier voor zichzelve op toeleggen moet, is ook elk, en vooral zij, die er de Voorgangers in zijn, de Vaders en nevens hen de Moeders, bijzonderst verplicht, den overigen Huisgenooten zulke betrachtungen aan te prijzen, en tot zulk eenen wandel op te leiden — maar dan gevoelt gij ook, lieve Ouders! dat uwe Kinderen op zulk eene opleiding de eerste aanspraak hebben — uwe Kinderen, waar op gij zulk eene teedere betrekking hebt — die God U gaf, maar om ze Hem terug te geven — uwe Kinderen, die ter Wereld komen in een staat vanzedelijke blindheid en bedorvenheid — die dus uwe bearbeiding, uw onderrigt, en uwe opwekkingen niet missen kunnen — aan
wien

wien gij bij hunnen Doop plechtig, voor God en de Gemeente beloofd hebt, dat onderwijs, die opleiding te zullen te koste leggen — uwe Kinderen, aan wier behoudenis voor den Tijd en de Eeuwigheid gij langs dien weg alleen kunt medewerken, gelijk zij ook nooit als leden eener Gods-Gemeente zich openbaar maken zullen, zoolang zij niet voor God en den Verlosser leven leeren.

Laat ons daarom, ten einde met uwe verplichtingen, als Ouders, wat nader bekend te worden, uit het onderwijs des Bijbels het één en ander opzamelen, en die pligten, welke volgens dat onderwijs op U rusten, tot eenige hoofdzaken brengen.

Over

De Ligchamelijke Opvoeding,

Dat is, de bezorging van hun Ligchaam en hunnen Ligchamelijken welstand, zal ik niet uitvoerig zijn. Uwe Kinderen zijn U toch dierbaar; maar daarom zal ook, wat hun leven, hunne welvaart, hunne ligchamelijke vermogens; beveiligen, bevestigen, en

en ontwikkelen kan, U van zelfs dierbaar zijn. *Wie heeft ooit zijn eigen vleesch gehaat?* (a) Gij errinnert U hierbij die Goddelijke verklaringen, dat zich een *Vader ontfermt over zijne Kinderen* (b) dat eene *Vrouwe hares Zuigelings niet vergeten zal en zich wel ontfermen zal over de vrucht hares buiks*, (c) dat *Vaders*, schoon zij boos zijn van nature, hunnen *Kinderen goede Gaven geven zullen, geen steen voor brood, geene slang voor een visch, geen schorpioen voor een eij.* (d) Wij worden hier niet alleen bij den Bijbel bepaald, om *Vaders en Moeders* aan hunnen pligt te doen gedenken, maar vooral, omdat alle die betrachtingen zoo natuurlijk uit de Ouderlijke betrekking voortvloeijen, dat men zonder zoo te handelen ophoudt *Vaders en Moeders* te zijn, en even daarom ook de genadige God het teedere van zijne handelingen met menschen wel bij dezelve wil vergelijken. Even daarom intusschen kunnen *Vaders en Moeders* zich, bij het verzorgen hunner *Kinderen*, die teederheid, die men voor zichzelf van den hoogen God in zij-
ne

(a) Eph. 5: 29.

(b) Ps. 103: 13.

(c) Jes. 49: 15.

(d) Luc. 11: 11 — 15.

ne zorg ondervindt, niet genoeg ten voorbeelde stellen, om, door die liefde gedrongen, ook hunne Kinderen met teederheid lief te hebben. Zoo leidt ook Paulus uit de *onderhouding, die Christus aan de Gemeente* ondervinden doet, den pligt van *Vaders* af voor hunne *Huisgezinnen* (a) Men kan ja, in het bezorgen van den lichamelijken welstand der Kinderen, zich aan buitensporigheden, zwakheden, hardheid en slapheid schuldig maken. b. v. als men zich aan gedurige moedeloosheid overgeeft, hoe men hun het noodige levensonderhoud verschaffen zal — als men uit bangheid, om hun eenige smart te veroorzaken; noodige en tijdige kastijdingen verzuimt — als men hen te weelderig opvoedt enz. Met dat alles zullen regtgeearde Ouders uit het Euangelisch bevel om *hunne Kinderen lief te hebben* (b) en *hunne Huisgenooten te verzorgen*, (c) zich gaarne er op toeleggen, om door het verschaffen van gezond en genoegzaam voedsel, en eene, naar hunnen stand passende, kleeding, op hunne voeding en dekking bedacht te zijn — maar ook, om door oefening van hunneligchaamskrachten en vermogens, door reiniging, door

on-

(a) Eph. 5. 29. (b) Tit. 2: 4.

(c) 1 Tim. 5: 8.

ondersteuning in zwakheid, door afwering van hetgeen aan hunnen welstand of veiligheid schadelijk zou kunnen zijn, en voorts door het bijbrengen van alles, wat hen naar den uitwendigen mensch vaardig maken kan voor hunne roeping, er op uit te zijn, dat zij ook ten dien opzichte aan hunne bestemming kunnen nuttig zijn.

Hoe wordt op dit alles in den Bijbel niet aangedrongen—door de teederheid van *Hagar*, die, (a) het *jongskens*, haren *Ismaël*, van dorst niet kon zien sterven—door *Jakobs* zorg voor de teederheid zijner *Kinderen* (b), en door zijne gevoeligheid voor de veiligheid van zijnen *Josef* en zijnen *Benjamin* (c)—door eene niet mindere bezorgdheid van *Moses* Moeder voor haar *Kind* (d)—door *Salomo's* les (e) *Tuchtig uwen Zoon, als er nog hope is, maar verhef uwe ziel niet om hem te doodden*, en door soortgelijke lessen of voorbeelden, maar in welker opgave ik niet breeder behoefte te zijn.

Het belangrijkste trouwens, waarop ik door mijne Errinneringen bij U wil aandringen, is

De

(a) Gen. 21 : 6. (b) Gen. 33 : 13.

(c) Gen. 37 : 35 en 42 : 36.

(d) Exod. 2 : 3. (e) Spr. 19 : 18.

*De Geestelijke, of wel Godsdienstige
Opvoeding.*

dat is: de opleiding uwer Kinderen, om naar hunnen aanleg en bestemming, als met eenen redelijken geest begaafde wezens, God te leeren dienen, en voor eene volgende Huishouding te leeren leven.

De vorming van den geest, van de verstandelijke vermogens der Ziel uwer Kinderen, van hare neigingen en krachten, is nog meer van belang trouwens, dan de bezorging hunner Ligchamen. De vorming der Ziel maakt hen tot *menschen*, ontwikkelt hunne redelijkheid, en verheft hunnen geest tot het opdoen van kundigheden in Wetenschappen, die hen tot nuttige Burgers van de Maatschappij maken. Het spreekt dus van zelve, dat de Ouderlijke pligt zich vooral op die vorming van de Verstands-vermogens bepalen moet, en men niet te vroeg, bij de ontwikkeling dier vermogens, zorgen kan voor het verschaffen van gepast onderwijs in alle die kundigheden, die hun het meest te stade komen, en voor het regelen hunner neigingen, door vermaningen en opwekkingen, tot beantwoording aan die verplichtingen, welke op hen als redelijke Schepselen rusten. Maar in welke wetenschap, in wat kundigheden,

den, zouden zij dan eerder en meerder behooren te worden opgeleid, dan in die *Wijshheid*, die, naar Salomo's zeggen, bijzonder voor den Jongeling *het voornaamste is* (a)? Voor wien moeten hunne neigingen en genegenheden, boven allen, ingenomen en gewonnen worden? Is het niet voor Hem, wiens Schepselen, wiens beweldadigden, wiens Kinderen zij zijn? — voor God en den Verlosser?

*Het Bijbelsch onderrigt nopens de
Godsdienstige Opvoeding*

is zeer nadrukkelijk, en tot ons oogwit te dienstig, om daarop niet stil te staan. Het is het eenig middel, de eenige regel, waar naar de Jongeling zijn pad zuiver houden zal (b) maar dus ook de zuiverste bron, waaruit wij lessen voor zijne Opvoeding ontleenen kunnen.

Het sloot (om van de vroegste Godsontdekkingen te beginnen) wel iets bijzonders van Abraham in, dat *God hem gekend had*, (c) opdat hij zijnen Kinderen en zijnen huize na hem, zoude bevelen, en zij den weg des Heeren houden zouden, om te doen gerechtigheid en

ge-

(a) Spr 4: 7. (b) Ps. 119: 9:

(c) Gen 18: 19.

gerigte, in zoo ver wij hier het doelwit van God zien in de afzondering van zijn persoon tot het hoofd der Godskerk, en van zijn geslacht tot de bewaarders van de zuivere Godsdienst — In het werk ondertusschen, waar toe hij naar dezen Tekst, bij en door zijne afzondering, verplicht werd, moeten alle Voorgangers der Huisgezinnen hem ten voorbeeld nemen, als die daardoor alleen, ook nu nog, in stand houden kunnen dat belangrijk doel, hetwelk God in Abrahams afzondering had, voor volgende geslachten. — Wij zien zulks althans uit de lessen, die Moses aan Vaders en Moeders onder Israël gaf, niet alleen om bij plegtige Feesten *hunne Kinderen* van derzelve bedoeling te *onderrigten* (a); maar ook nopens alle de *woorden* en *inzettingen* van de Godsdienst, *die hij hun gebod*, belastte hij hen uitdrukkelijk (b): *Gij zult ze uwen Kinderen inscherpen en daarvan spreken als gij in uwen huize zit, en als gij op den weg gaat, en als gij nederligt, en als gij opstaat. Gij zult ze* (is het elders (c) *uwen Kinderen en uwen Kindskinderen bekend maken.* Hoe scherp bestrafte de Heer den Priester Eli, die *het vermanen zijner Zonen* verwaarloosde! (d) Hoe veel

(a) Exod. 12: 26, 27.

(b) Deut. 6. 7. en 11: 19

(c) Deut. 4. 9.

(d) 1 Sam. 3 13.

veel edeler, hoe veel voorbeeldiger handelde David omtrent zijnen Zoon Salomo, die er ons zelf van berigt (a): *Hij leerde mij, en zeide: verkrijg wijsheid, verkrijg verstand — ik doe U treden in de rechte sporen — en kom niet op het pad der Goddeloozen enz — eene handelwijze, niet alleen door Salomo omtrent zijnen Zoon nagevolgd, zoo als het geheele Spreukboek en in het bijzonder dat des predikers ons leert (b), maar uit ervaring van het heilzame ook anderen aangeprezen, bijzonder als hij leert: Die zijne roede inhoudt, haat zijnen Zoon, maar die hem liefheeft, zoekt hem vroeg met tuchting (c), Leert den jongen de eerste beginselen naar den eisch zijnes wegs; als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken. (d) Men erinnere zich hierbij hoe verblijd Azaf was (e) over het bewaren en vertellen van Gods goedertierenheden onder de Kinderen — hoe zich Hiskia (f) verheugde, dat de Vaders den Kinderen de waarheid zouden bekend maken. Hoe teeder wekte Jeremia zijne Volksgenooten op, om*

hunne

(a) Sprs. 4. 4 en verv. (b) Pred 11. 9. en 12. 1 en verv.

(c) Spr. 13. 24. en 9. 18 en 23. 13. 14 en 29. 17.

(d) Spr. 23. 6.

(e) Ps. 78. 4 — 8.

(f) Jes 38. 19.

hunne handen tot den Heere op te heffen voor de zielen hunner Kinderkens! (a)

In de Schriften van het Nieuwe Verbond worden dezelfde opwekkingen voortgezet. Hoe minzaam handelde de Heiland met die *Ouders*, die *hunne Kinderkens tot Hem bragten*, opdat *Hij ze de handen opleggen en zegenen zou!* (b) Hij voldeed gereedelijk aan hunne wenschen, met bestraffing zelfs van zijne Discipelen, die deze *Ouders* wilden afwijzen. *Laat*, zeide Hij, *de Kinderkens tot mij komen en verhindert ze niet: want derzulken is het Koninkrijk der Hemelen.* Hoe trof het Hem, dat de *Kinderen* (c) bij zijne Intrede te Jerusaleem, in zijne vereering deelnamen, in spijt der hier over ontevredene Overpriesters! Hoe veelbeduidend is de vermaning van Paulus, (d) *Gij Vaders! verwekt uwe Kinderen niet tot toorn, maar voedtze op in de leeringe en vermaning des Heeren*, en elders, (e) *Gij Vaders! tergt uwe Kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden. De Kinderen te vermanen en te vertroosten*, beschouwde hij als de eigenaardige en natuurlijke handelwijs van *Vaders* f). Het mag

(a) Klaagl. 2. 19.

(b) Matth. 19. 13. 14.

(c) Matth. 21. 15. 16.

(d) Eph 6. 4.

(e) Col 3. 21

(f) 1 Thess. 2. 21

mag bijzonderst den Opzieneren raken en de Opzieneressen, dat hij ze vermaant, *om toch hun eigen huis wel te regeren, hunne Kinderen in onderdanigheid houdende, met alle stemmigheid, (a) en aan haar eigen huis Godzaligheid te oefenen, tot vergelding der Voorouderen, (b) — uit de blijdschap, waarmede hij zich de onderwijzing van Timotheus van jongs af in de H. Schriften door zijne brave Moeder en Grootmoeder errinnert, (c) is genoeg te zien, dat hij zich even hartelijk verheugde, wanneer een Huisgezin zoo ingerigt was, dat de Vaders of Moeders alles toebagten om hunne Kinderen in de waarheid te doen wandelen, als zich Joannes verheugde, dat hij dit van het Huisgezin dier uitverkorene Vrouwe mogt zeggen, aan welke hij zijnen tweeden Brief schreef (e).*

Verlangt gij nu

*dat Bijbelsch onderrigt tot eenige
hoofdlessen gebragt*

te zien? wij willen U de volgende mededeelen.

1. *Het*

(a) 1 Tim. 3. 4.

(b) 1 Tim. 5. 4.

(c) 2 Tim. 1. 5. en 3. 13.

(d) 2 Joan. 5. 4.

1. *Het bidden voor Kinderen,*

Gelijk ten allen tijde, en zoo lang U God in het werk der Opvoeding bezig laat, zoo moet reeds van het eerste oogenblik, dat gij Kinderen hebt, en zij nog geene vatbaarheid hebben, uw gedurig werk zijn, hen biddende aan uwen en hunnen Hemelschen Vader aan te bevelen en toe te betrouwen, dat Hij hen beware, tot een zaad voor Hem doe opgroeijen, en hen in Christus, door zijnen H. Geest, vroeg en dadelijk heilige.

2. *Hen Onderwijzen.*

Naar mate hunne vermogens zich ontwikkelen, en zij voor eenig onderrigt vatbaar worden, moet het uwe voornaamste en genoegelijkste bezigheid zijn, hen met God en den Verlosser bekend te maken. Zij vatten niet aanstonds de verhevenste Waarheden van den Bijbel, gij moet U dus hierin naar hunne vatbaarheid eenigzins schikken *naar den eisch hunnes wegs*, zegt Salomo (a) doch *de eerste beginselen* moeten hun daarom niet onthouden worden. De ervaring getuigt genoeg van het nut, hetwelk vele bejaarden nog trekken uit hetgene hun in hunne Jeugd, zelfs eer zij het verstonden, in het geheugen geprent

(a) Spr. 22. 6.

prent is, dat men zich door de angstvalligheid van sommigen op dit stnk niet behoeve te laten weerhouden. En hoe veel is 'er niet ter opleiding van de kennis van God in alles, wat U en hen omringt, waarbij gij hen bepalen kunt, hoe veel is 'er niet in de Bijbelgeschiedenis, vooral in de geschiedenissen van het Euangelie, waaruit gij hen steeds bekend maken kunt met de liefde van God en den Verlosser, ook jegens Kinderen, ten einde zij Hem ook leeren liefhebben?

3. *Opwekken tot Godvrucht.*

Hun de vreeze des Heeren, uit dankbaarheid jegens Hem, gedurig aan te prijzen, zij niet minder uwe hoofdbezigheid. — door het God onteerende der zonde en het beminlijke van eenen omzigtigen wandel met hen te bespreken, en uit goede en kwade Voorbeelden aan te toonen, — door, zoo veel in U is, hen op de stem van hun Geweten te doen acht geven, en, wanneer vermaningen niet helpen, ook geene kastijdingen te sparen, maar hierbij ook, en in alle gevallen, hen te doen zien, dat geen drift, maar liefde U bestuurt en gij hen niet moedeloos maken, maar onder den Goddelijken zegen verbeteren wilt door tuchtiging.

4. Be-

4. *Bestuur van hun geheel Leven:*

Hoe vatbaarder zij worden, hoe noodiger, dat hunne leer- en leeslast door onderrigt wat kundigheden voor hen het belangrijkste en wat Boeken voor hen het nuttigste zijn, geleid, — dat hun smaak voor deze en gene oefeningen — dat hunne keuze in spelen, uitspanningen, in beroeping, maar niet minder in zich gezelschap te verkiezen, behoorlijk bestuurd en geregeld worden, vooral ook, dat zij aan het lezen van Gods Woord gehouden, aan de oefening van Godsdienstpligten, *en* bijzondere *en* openbare, gewoon gemaakt — in hunne begeerlijkheden en driften beteugeld en — in hunne woorden en gesprekken ernstig van alles, wat naar oneerbiedigheid jegens God, of naar valsheid en minachting jegens hunne meerderen of minderen gelijk, afgemaand worden.

Wij zouden dit alles uitvoeriger kunnen ontwikkelen. maar wij deelen U slechts erinneringen mede. Er zijn ook vele hulpmiddelen om U hierin tot raad te zijn, b. v. Voorbeelden van bekende Godvruchtigen, en Boeken of Geschriften, die over de *Opvoeding* handelen, onder welke laatste wij U aanprijzen de Predikatiën van *P. Doddridge over de Opvoeding*, en vooral de *drie* schoone *Brie-*

Brieven van den Godvruchtigen Leeraar in Gods kerk te Utrecht, den voor weinig tijds in den Heer ontslapen Hintopen, a) die uit drie, der, van ons reeds bijgebragte, Bijbelplaatsen, (b) den plicht van Ouders omtrent hunne Kinderen zoo eigenaardig voordraagt — Brieven, die ge niet genoeg lezen en herlezen kunt, en in welker derden gij vooral bijzondere onderrigtingen vinden kunt nopens hetgene gij uwen Kinderen, uit en naar aanleiding van de Wet, de twaalf Geloofsartikelen en het volmaakste Gebed, omtrent God, den Heer Jesus, hun zelve, hunnen plicht en hunne bestemming onderwijzen kunt.

Drie dingen zijn er nog, waaromtrent gij erinnering noodig hebt, als van welker getrouwe inachtning, Vaders en Moeders! het gezegend opvoeden uwer Kinderen vooral afhangt, te weten:

Het waarnemen van de Huiselijke Godsdienst.

Het omzigtig zyn op de Personen, aan welke gy uwe Kinderen toevertrouwt en Uw eigen Voorbeeld.

I. Wat

(a) In het vervolg zyner overdenkingen bl. 31 — 68.

(b) Nam. Ephes. 6. 4. 2 Joan. vs. 4. Spr. 22. 6.

1. Wat het eerste,

*Het waarnemen van de Huiselijke
Godsdienst,*

betreft — ik versta daardoor het gezet onderhouden van het dagelijks lezen in des Heeren Woord, het bidden en (zoo veel uwe omstandigheden toelaten,) ook het zingen met uwe Huisgenooten. Ik behoef zulks maar te noemen, en gij zult mij aanstonds toestaan. — Vraagt het anders aan Vaders en Moeders, die zulks gezettelijk waarnemen, die het U zeggen zullen, wat zegen 'er op zulk eene inrigting te wachten zij — hoe geschikt zulk eene gelegenheid zij om in de harten, ook van uwe Kinderen, een zaad te doen vallen, hetwelk, al bemerkt gij niet spoedig dat het opgroeit, echter onder den Goddelijken invloed (dien gij er vrijmoedig bij moogt inroepen) wortelen schieten en in het vervolg nog heilzame vruchten dragen kan. En immers ligt 'er op elk Huisgezin de duurste verpligting, om de weldaden, die men zamen geniet, ook gezamenlijk te erkennen en tegen de behoeften of bezwaren, die

die men zamen heeft, ook gezamenlijk des Heeren hulp en algenoegzaamheid in te roepen, gelijk elk Persoon dit verpligt is voor zichzelve?

2. Het tweede, waarop ik U oplettend maken moet, is

Omzigtigheid op de Personen, aan welke gij uwe Kinderen toevertrouwt.

Losheid omtrent Meesters, Meesteressen, maar ook omtrent Diensthoden, die eenig aandeel hebben in de Opvoeding der Kinderen is in Ouders alleronverschoonlijkst, als wier eerste pligt het is zelve hunne Kinderen voor den Heere op te kweeken; maar die dan, ten minste, als zij zelve, of door onbekwaamheid, of door andere bezigheden, verhinderd worden zulks te doen, en dus de hulp van anderen moeten gebruiken, wel hebben toe te zien, dat de zulken, aan welke zij hunne Kinderen toevertrouwen, dit vertrouwen verdienen, geene oorzaken worden, dat het goede zaad, hetwelk men in de Kinderen heeft trachten te leggen, door

door verkeerde grondbeginselen of een slecht voorbeeld verstikt of uitgeroeid worde. Wat heeft de ervaring hiervan ten allen tijde niet treurige bewijzen opgeleverd! En ô! waren nog in onzen tijd alle Huisbedienden *Eliëzers*, die de Ouderlijke zucht onzer *Abrahams* om hunne Kinderen voor afleiding van de dienst des waren Gods te bewaren (a) getrouwelijk ondersteunden!

3. Het laatste, dat ik U nog errinneren moet, is

De Noodzakelijkheid, om met een goed Voorbeeld voor te gaan.

Het is niet uit te drukken, wat vermogen een *Voorbeeld* heeft, vooral ten kwade, en allermeeft, als men dit dagelijks voor oogen heeft in zulken, die ons besturen. Gij gevoelt dit, Ouders! Gij gevoelt het althans, hoe veel klem uwe vermaningen verliezen, als gij uwe Kinderen b. v. van Vloeken, Kwaadspreken, Verdartelingen, Ongodsdienstigheid of eenig ander

Kwaad

(a) Gen. 24, 1. en verv.

kwaad wilt afmanen, en gij intusschen zelve U voor hun oog of oor daaraan schuldig maakt. Goede voorbeelden, ook in Ouders, worden wel door de Kinderen niet altijd nagevolgd; maar zij zullen altijd iets nalaten. In dezen zuimachtig te zijn geweest, zal ten minste nooit dan de grievendste verwijting in het Ouderlijk hart veroorzaken, waarvoor de Heer U genadiglijk beware!

Op alles intusschen, wat wij van den belangrijken pligt der Ouderen nopens de Opvoeding der Kinderen gezegd hebben, zal het niet vreemd zijn, als menig Vaderlijk of Moederlijk hart zuchtende uitroept: «Wie «is tot dit alles bekwaam? hoe gering zijn «mijne vermogens! hoe ontoereikende zijn «mijne krachten! hoe gewigtiger mijne roeping is, hoe meer ik mijne behoeften gevoel; en al worde ik getrouw bevonden, «wat zijn er vele Ouders, die, of door het «vroeg verliezen van hunne Kinderen, of «door de stugheid hunner Kinderen, alle «vrucht van hunne zorg en moeite verloren «hebben!»— Om aan zulke bedenkingen te gemoet te komen, willen wij in ons.

D

III.

III. HOOFDSTUK.

*De Bemoedigingen, die er op het stuk
der Opvoeding voor Ouders zijn,*

nog wat nader opgeven, bijzonderst de zulke, die uit de gewigtige bedoeling van God in het geven van Kinderen, zoo als die in het I^e. Hoofdstuk ontvouwd zijn, van zelve voortvloeijen.

Ik begin met U toe te geven, dat, als gij het werk der Opvoeding alleen voor uwe rekening hadt, en op de hulpe en bijstand van God geen uitzigt hebben mogt, gij met alle reden in moedeloosheid en vertwijfeling U zoudt mogen toegeven.

Zelfs de Ligchamelijke verzorging onzer Kinderen vordert eene almachtige en onzichtbare hand, en is verre boven ons bereik in vele gevallen. Behalve dat de gezondste spijzen, de beste kleeding, die wij onzen Kinderen verschaffen, zonder den zegen van den hoogen God, hen niet voeden of verwarmen zullen — hoe ontoereikend is de veiligheid, die wij hun des daags en des nachts kunnen toebrengen? Kan niet eene kleine struikeling hun een gevaarlijken
val,

val, het in handen nemen van een schadelijk ding hun niet eene zware wonde toebrengen, ook onder ons oog en opzigt? Wat kunnen wij doen ter afwering van ongesteldheid en ongelukken voor onze Kinderen, daar wij ons zelven er niet voor bewaren kunnen?

Nog meerdere redenen hebben wij, om met betrekking tot de Geestelijke Opvoeding onze vermogens, zelfs onze welgemeendste en gezetste pogingen voor ontoereikende te houden. Harten te veranderen en te vernieuwen is alleen Gods werk. Daar wij ons zelven erkennen, zondig van aard te zijn, zoo dat *het gedichtsel van ons hart 't allen dage van der Jeugd af, boos is, (a) en het bedenken van ons vleesch vijandschap, tegen God is, (b)* kunnen wij van onze Kinderen niets beter verwachten; *wat uit vleesch geboren is, is vleesch; (c)* maar dan hebben zij ook diezelve almachtige werking, ter verlichting en bekeering hunner harten, diezelve gerechtigheid voor God noodig, ter

(a) Gen. 8. 21.

(b) Rom. 8. 7.

(c) Joan. 3. 6.

uitdelging hunner schuld, hunner Erf- en Dadelijke schuld, die wij noodig hebben. Gewis, als wij voor hen ook niet hopen mogten op de *Liefde des Hemelschen Vaders*, op de *Genade vanden Heer Jesus Christus* en op de *Gemeenschap des H. Geestes*, zouden wij het gewinnen van Kinderen eer voor een vloek, dan voor een zegen moeten houden. — Dan, eeuwig dank hebbe de ontfermende Liefde des hoogen Gods, die ons in dezen niet zonder hope wil doen arbeiden! Laat mij U naar de ontdekkingen van het Euangelie, eerst de *gronden dier hope* opgeven, om dan eenige *bedenkingen*, die er bij U verblijven mogten, op te lossen.

De grondslagen dier hope zyn:

1. *GOD is het, die U Kinderen geeft en ter Opvoeding toevertrouwt.*

Heb ik het u niet bevolen? zeide God eens tot Josua, (a) ter zijner bemoediging. En hoe moest hem dit niet bemoedigen, daar hij nu gewisselijk rekening maken kon op de

(a) Jos. 1. 9.

de Wijsheid, Goedheid en Magt van den hoogen God, om hem tot zijn werk in staat te stellen. — Maar nu, zegt God dit tenzelve einde ook niet tot U? En kunt gij dan tegende grootste, zoo wel als kleinste zwaarigheden, die U in het stuk der Opvoeding beknellen, niet op zijnen algenoegzamen bijstand hopen? Wat bezwaar uwe bekrompenheid en levensonderhoud, en middelen van bestaan, ook voor uwe Kinderen, opleveren, zoo wel als voor U zelve; als, bij afhankelijke arbeidzaamheid naar uwe roeping, uw vertrouwen op Hem is, die over het Heelal het bewind voert, wiens *de Aarde is met hare volheid*, (a) zult gij immers door dat bezwaar U niet laten ont-rusten? Even weinig zal het ontoereikende van uwe vermogens, om het hart uwer Kinderen te vormen, U bezwaren, als gij in een dagelijks geloof leeft aan de oneindige Magt van Hem, die meer is dan hunne barten, en die zoo veel Genade als Magt heeft.

2. Kin-

(a) Ps. 24 : 1.

2 *Kinderen zyn het, die God U geeft.*

Hoe dierbaarder de panden zijn, die God U toevertrouwt, hoe meer gij ook op zinnen invloed en hulpe staat maken kunt — maar kunnen U dierbaarder Panden gegeven worden, dan *Kinderen* — redelijke en voor de Eeuwigheid geschapene Wezens? Te voren zagen wij, even dat maakte uwe verplichting ter getrouwe opkweeking te grooter, maar zoo veel te minder moogt gij verwachten, dat God U hierin alleen zal laten. Gij zijt toch in *zijn* Werk bezig. Gij voedt ze niet voor *U*, maar voor *Hem* op. Uwe *Kinderen* zijn *zijne* Schepselen; eenige waarde hebben zij voor God niet — te minder, daar zij, van hunne Geboorte af, schuldig en onrein zijn, — maar Jesus woorden, waardoor hij de hope van ons hart in behoeften op God en zijne zorg bepaalt (a) *Gij gaat toch vele Muschkens te boven*, vervrijmoedigen ons om vast te stellen, dat, daar Hij het

Vee

(a) Luc. 12. 7. verg. Matth. 6. 26.

Vee zijn Voeder geeft, en de Jonge Raven hoort, als zij roepen, (a) Hij nog veel meer in de behoeften van Kinderen, en dus ook in uwe behoeften voor hen, voorzien wil. Zoude Ik de groote Stad Ninive niet verschoonen daar meer dan honderd en twintig duizend Menschen in zijn, die geen onderscheid weten tusschen hunne regter hand en hunne slinker hand? zoo vroeg eens de Heer aan Jona, (b) maar zou Hij dan Kinderen vergeten en U niet weldoen, niet voorzien om hunnent wille?

3. *De betrekking, die God als Vader op uwe Kinderen heeft,*

naar zijne ontdekkingen en beloften in het Euangelie, levert een nieuwen grondslag van bemoediging op.

Wij zagen reeds in het 1ste Hoofdstuk, hoe de Heer uwe Kinderen *zijne Kinderen* noemt en zijne Genade in Christus aan hen groot maken wil, hoe Hij dit ondtyds door de Besnijdenis bezegelde en zulks nu nog door den Doop doet. Gronden genoeg om de

(a) Ps. 147, 9.

(b) Jona 4. 11.

de waarheid te erkennen van hetgene wij in ons Doops Formulier lezen, dat, *als Kinderen gedoopt worden in den Naam des Vaders, Hij ook daarmede aan hen betuigt, dat Hij met hen een eeuwig Verbond der Genade oprigt, ons en hem tot zijne Kinderen en Erfgenamen aanneemt, en daarom van alle Goed verzorgen en alle Kwaad van ons weren of ten onzen beste keeren wil. Al zijn zij zonder hun weten der verdoemenis deelachtig, zij worden ook zonder hun weten in Christus tot genade aangenomen* (a) De toezegging, dat Hij ons en onzen Zade ten God wil zijn, zoo als die door de Zegelen bevestigd wordt, sluit kennelijk vergeving van zonden en wederaanneming in. Maar dan hebben wij immers vrijheid, om dat Zaad aan Hem in Geloof te betrouwen, voor hen als zijne Kinderen vertrouwelijk het goede te zoeken en tegen al het uit en inwendig bezwarende der Opvoeding zijne Algenoegzaamheid vrijmoedig in te wachten?

(a) Verg. Rom. 5. 18. en 1 Kor. 15. 22.

4. *De erkenenis van Jesus Christus als Hoofd des Huisgezins en Vriend der Kinderen*

zal aan die vrijmoedigheid niet weinig kracht bijzetten. Wij voegen beide die bijzonderheden van den Persoon des Verlossers samen, omdat de eene de erkenenis der andere te vruchtbarer en troostrijker maakt. De beschouwing van Hem, als *Hoofd des Huisgezins* lokt het hart uit, om al de belangen van het Huisgezin, bijzonder deszelfs afzondering en heiliging tot een Tempel des Heeren, aan zijn opzigt en medewerkenden invloed te vertrouwen. Reeds hierin ligt het gewigtig stuk van de Opkweeking der Kinderen opgesloten — alleen — men zou kunnen vragen: » Wil die Verlosser zich ook met die, in zich zelve geringe en onwaardige, Kweekelingen bemoeijen? « Is het niet te gering voor Hem op Kinderen te zien en hen te zegenen? » Maar welk een oplossing dier vrage ligt 'er nu niet in die ontdekking van het Euangelie, dat Hij aan het Kruis, onder andere verkwikkende vooruitzigten, ook dit had: *Het zaad*

D 5

zal

zal God dienen; (a) en dat Hij in persoon de belangstelling van Ouders in zijnen zegen voor hunnen Kinderen zoo minzaam beantwoorden wilde: *Laat de Kinderkens tot mij komen! Hunner is het Koningrijk der Hemelen?* (b) En wat sluit die zegen des Verlossers in? Niet minder gewis, dan al het Heil en de vruchten der door Hem aangebrachte Verzoening. *Als wij gedoopt worden in den Naam des Zoons, verzegelt ons de Zoon, dat Hij ons wast in Zijn Bloed van alle onze Zonden, ons in de gemeenschap zijnes Doods en Wederopstanding inlijvende; alzoo dat wij van alle onze Zonden bevrijd en rechtvaardig voor God gerekend worden.* Zoo spreekt ons Doops-Formulier. Wat Bron van rustige tevredenheid en gelatenheid ligt er in dit alles niet tegen de beknellende gedachte: Hoe kan ik, en bij het sterven, en bij het in het leven blijven van mijne, voor God ook schuldige, Kinderen, voor hen op Zaligheid en Zegen

ho-

(a) Ps. 22. 31.

(b) Matth. 19. 14.

hopen? Wat gemoedigheid zoo wel als ijver zal hij het opkweeken die vertegenwoordiging niet geven: *JESUS is de Hoofd Opziener, de Vriend mijner Kinderen* — In Hem ligt hunne wedertoebrenghing tot God? Of zal het aandenken aan de onreinheid en booze natuur der Kinderen nog stremming en bezwaar in dezen geven? Neen

5. *Hunne Gemeenschap aan den H. Geest*

lost ook die bedenking op. Niet alleen zijn de *Beloften* van het Euangelie (a) voor de zekerheid van die hope waarborgen, maar ook verscheidene Voorbeelden van Kinderen, die van der Jeugd af *des H. Geestes deelachtig worden.* (b) Althans volgens ons Doops Formulier worden wij bij het *gedoopt worden in den Naam des H. Geestes verzekerd, dat Hij bij ons wonen, en ons tot Lidmaten van Christus heiligen wil, ons toeëigenende het gene wij in Christus hebben* — let wel, hebben — volgens de giste

(a) Jes. 59. 21. Handl. 2. 39.

(b) Luc. 1. 15.

giste Gods in zijne Beloften , *namelijk de afwassing onzer zonden, en de dogelyksche vernieuwing onzes levens, tot dat wij eindelijk onder de Gemeente der Uitverkorenen in het eeuwig Leven onbevlekt zullen gesteld worden.* Maar op welk eenen vermogenden invloed ter Bekeering en ter verandering ook van de stugste Kinderharten mag het Ouderhart dan niet hopen? Wat dunkt U, teederlievende Ouders? hebt gij niet in alle deze ontdekkingen van het Euangelie eenen genoegzamen grond, om met blijdschap het belangrijk-werk van de Opvoeding uwer Kinderen te beginnen, en voort te zetten — om elken dag, welchen God U tot dat werk vergunt, met een gemoe digd oog op zijne Genade aan te vangen, en onder beproevingen zelfs, daaraan vast te houden? — Of hadt gij, nog gaarne nader eenige van uwe

Bedenkingen opgelost

en beantwoord? welaan! laat ons die beproeven!

Het is niet vreemd, dat

1. Een of ander zich door zijne *Onbekwaanheid* en *Onkunde* voor het gewichtig werk der Opvoeding niet berekend acht, en zich des-

wegens in moedeloosheid toegeeft. Maar zou dan moedeloosheid een geschikt middel zijn, om uwe bezwaren te doen ophouden? of verplicht het gevoel van onbekwaamheid U niet zoo veel te meer, om uw hart in ver-zuchtingen te verheffen tot Hem, wiens Ge-nade wij zagen, dat ook voor U in dezen post gereed was, en die U ook, *als U wijsheid ontbreekt*, vrijheid geeft om ze *van Hem te begeeren*, met toezegging, dat *Hij mildelijk geeft en niet verwijt* — alleen dat gij ze *in geloof begeert niet twijfelende* (a)? Onder noodige behoedzaamheid, kunt gij U ook van anderen bedienen, die U bijstaan, ook U met hunne gebeden ondersteunen, opdat gij zamen met Abrahams Huisverzorger, toen hij voor Isaaks Godsdienstige belangen mede zorgde, eens (b) *God loven moogt, die U op den regten weg geleid heeft.*

2 Over het *ontoereikende van Middelen van bestaan*, ook in het uitwendige en donkere uitzigten, om voor het grootbrengen
uwer

(a) Jac. 1. 5 6.

(b) Gen. 24: 48.

uwer Kinderen te zorgen, (hetwelk ook bij velen bedenkelijkheid en bezwaar geeft,) spraken wij reeds met een woord. Ik herhale dit, om den zulken te voegzamer te errineren, hoe Jesus in die treffende Leerrede, die Hij op den Berg hield, zijne hoorders van het angstig vragen: *wat zullen wij eten? en waarmede zullen wij ons kleeden?* (a) afbrengt en ons, niet te vergeefs wijst op de *Alwetendheid* onzes Hemelschen Vaders, op zijne *zorge voor de Vogelen*, op het *bekleeden van de Lelien des Velds*. Legde de Heer niet veelmalen een zegen in het kleiné, dat men heeft? Is Hij niet nog dezelve God, als hij voor Israël was in het *bezorgen van Manna* (b, al wil hij U nog als hen *verootmoedigen*, door U dagelijks *uit zijne hand* te doen leven? Zou iemand, die zijne kasten vol Geld heeft, daarop vaster rekening maken kunnen dan hij, wiens vertrouwen op de *Algenoegzaamheid* van den God des Hemels en der Aarde is, onder een gepast ge-

(a) Math. 6. 25 — 34.

(a) Deut. 8. 3.

gebruik van die middelen, en het aanwenden van zulk eene arbeidzaamheid, als God hem aan de hand geeft? Zijn niet *Elia*, (a) *de Weduwe te Zarp hath*, (b) en anderen de sprekendste bewijzen, dat, hoe grooter onze behoeften zijn, hoe meer zich de Almagtige verheerlijken wil in het openbaar maken van zijnen Rijkdom?

3. Ja zegt hier welligt een ander: wie weet of niet alle mijne moeite te vergeefs is, daar ik zoo ligt mijn Kind of Kinderen *door den Dood verliezen* kan? Hoe weinig is er noodig om mij van mijn Ouderlijk genoe- gen te berooven? Maar, is het geene Ondank- heid, uwe tegenwoordige genoe-gens en voorregten, door bekommering over het toekomstige, te verbitteren? Hoe onwisser het behouden van Kinderen is, hoe noodi- ger ten minste, dat gij er al, wat in uw vermogen is, aan toebrenget, om ze voor den Heere en den Hemel op te brengen. — En behalve dat — zoudt gij iets te zeggen heb- ben — zou God U onregt doen, als Hij, de

(a) 1 Kon. 17. 9.

(b) 1 Kon. 17. 16.

de Eigenaar van al het uwe, ook van uw Zaad, hen opeischte, en gelijk van Abraham zelfs een Isaak van U afvorderde? Zou zijne Genade niet toereikende zijn, om U ook dan te troosten, en met Aäron *stille* te doen *zwijgen*? (a) Zou God niet wijzer zijn dan gij om te bepalen, of uwe Kinderen al dan niet voor den Hemel rijp zijn? Uwe vrijmoedigheid om uw Zaad den Heere toe te betrouwen, ook in den Dood, mistimmers geene gronden? Gods beloften, ook voor uw Zaad, zijn onfeilbaar — en immers zoo lang zij niet dadelijk, door Ongeloof, Gods Genade versmaden, moogt gij bij hun sterven U bemoedigen met de gedachte: Hoe vroeg zijn zij den strijd te boven! Hoe veel zaliger hebben zij het dan wij! Jesus zeide toch niet vergeefs, dat *hunner het Koningrijk der Hemelen was*. (b)

4. Er zullen ook Vaders en Moeders zijn,

(a) Lev. 10. 5.

(b) Matth. 19 : 14.

zijn, vreeze ik, die in een ander opzigt hunne pogingen zonder vrucht zien, als hebbende hun Kind of Kinderen wel niet verloren door den Dood, maar *op hunnen arbeid* aan hen *geen voordeel* vindende. — Vaders of Moeders, die integendeel alles, wat zij aanwenden, om hun Zaad voor den Hemel op te kweeken, beantwoord zien door stugheid, afkeerigheid en ongehoorzaamheid, en daarom in moedeloosheid hunne dagen slijten. Mijn hart weent met U, weenende Ouders! Uwe smart is grievende; al is het zelfs, dat gij door toegeliefelijkheid in hunne eerste jeugd, of door verzuim van uwe zijde, U zelven niet buiten schuld van die wederstrevigheid uwer Kinderen houden kunt, zal elk, die eenig gevoel heeft, U beklagen. Ondertusschen kunt gij U over den hoogen God niet beklagen. Zonder zijne toelating draagt gij deze smart niet. In zoo ver gij U zelven beschuldigen moet, door slapheid of onoplettendheid, eenige aanleiding gegeven te hebben tot het kwaad gedrag uwer Kinderen, is Gods handelwijs nog te minder berispelijk, en vordert zijne Geregtheid, dat gij, ook anderen ten nutte, met lijdzaamheid U aan Gods kastijding onderwerpt. Maar, ook in allen gevalle leert ons het voorbeeld van verscheidene Bijbelheiligen, die

E ook

ook ontaarde Kinderen hadden, dat wij Gods hooge Vrijmagt altijd in het al of niet verneemen van vruchten op onze Opvoeding te erkennen hebben, en dat vreeze Gods geen erfgoed is; doch het leert ons ook, dat God Uwe naarstigheid en uw geloove wel eens een tijd lang beproeven wil. De tijd, waar op gij vrucht wilt zien op uwen arbeid en verhooring op uwe gebeden, is juist niet altijd des Heeren tijd. *Hiskia* moest de boosheid van zijnen Zoon tot aan zijnen Dood beweenen. Eerst na zijnen Dood werd *Manasse* tot inkeer gebracht. (a) Die blijdschap bewaart de Heer welligt ter vermeerdering van uwe Zaligheid in den Hemel. Dan, Gods licht is ook soms het meest nabij, als de donkerheid het grootst is. Zelfs de ondervindingen van de gevolgen der Zonde waren soms gezegende roeden, in de hand des regtvaardigen, maar ook ontfermenden Gods, om stugge harten tot zich zelve en tot inkeer te brengen. Blijft daarom aanhouden in het Gebed, zoo wel als in het vermanen, zoo veel dit nog in uw vermogen is. Vooral dat uwe Liefde blijve — ook tot verbreking en verbrijzeling van het gemoed, dat nu nog stug is. Licht wordt dit gebruikt, om hen te spoediger te doen zeggen met

(a) 2 Chron. 33. 12.

met den verlorenen Zoon: *Ik zal opstaan en tot mijnen Vader gaan.*

5 Of — is uwe hope reeds afgesneden? Beveent mogelijk een of ander Ouderlijk hart eenen afgestorvenen Zoon of Dochter, die tot aan hun Dood geene andere blijken gaven dan van blijvende stugheid en verharding? — Gevoelige Ouders! wat gij ook hier van vreest, het is niet onmogelijk, dat het Zaad der Onderwijzingen, in hunne harten geworpen, in de jongste levensoogenblikken nog eenige vrucht droeg, door de Almagtige hand van Hem, die eenen Moordenaar aan het Kruis tot inkeer bragt, — die, ook bij de Bekeering van menschen, maar *spreekt en het is 'er* — en die om Jesus wil den schuldigsten in den weg des boetvaardigen Geloofs wil aannemen. — Maar — al blijft dit U donker, gelijk het voor Aäron bleef, (b) toen hij, door een oordeel Gods, twee ongehoorzame Zonen verloor, zou het dan U nog niet passen, met dien getroffenen Vader *stil te zwijgen*? Hebben wij voor ons zelve, voor ons Zaad, eenig regt van eischen? Zal het bij de ontwikkeling van het geheele Godsplan, ook van de bedroevendste bestellingen, niet zigbaar worden, dat het onberispelijk, dat het wijsheid, dat het

(a) Luc. 15. 18.

(b) Lev. 10. 3.

het Majesteit en Heerlijkheid was? In dien Raad Gods te berusten, zal uwe Zaligheid zijn. — En, wat moet in allen gevalle uw hoogste goed — in wien alleen uw heil zijn. Moet gij dit in God, of in uwe Kinderen vinden? Neen! Hij, de Algenoegzame, moet en kan alleen uwe schatkameren vervullen, zoo vervullen, dat al wat gij dierbaarst op Aarde hebt of verliest in uwe schatting daarbij wegvalt. Hoe hard daarom de weg Gods schijnt, dien hij met U houdt, wat grievende wonden, die Hij U toebrengt, als maar die weg dienstbaar zijn mag aan uwe toebereiding voor de Eeuwigheid — als die wonde dienen mag ter uwer zuivering — zult gij dan Gods Liefde verdenken, of die te eerder erkennen? Die Genade bidden wij voor U van Hem, die wel slaat, maar wiens handen ook heelen, die met zich zelve vergoeden kan, wat gij in het schepsel verliest.

Zoo zij de groote Ontfermer uwer in Liefde gedachtig! zoo verheerlijke Hij zijne Algenoegzaamheid aan alle Vaders en Moeders, tot sterking van hen in den post der Opvoeding, dien wij zagen dat zoo belangrijk wis! Zoo betoone Hij zich aan elk Ouderhart in het toereikende van zijn vermogen om daar te stellen, wat zij niet kunnen! Zoo vervulle Hij de verwach-

wachting van den stervenden Verlosser.(a)
*Het Zaad zal Hem dienen. Het zal den Heere
aangeschreven worden in geslachten, om zijne
gerechtigheid te verkondigen den Volke, dat
geboren wordt , omdat Hij het gedaan heeft!*

A M E N.

(a) Ps. 22; 31, 32.

I N H O U D.

Het is Genade Kinderen te gewinnen.	bl.	2.
Het doel, waartoe wij ze gewinnen en met de Opkweeking van dezelve verwaardigd worden, gewigtig.	—	7.
De Formering van Menschen.	. . . —	7.
De Instelling van het Huwelijk en deszelfs bedoeling. —	11.
Waardij van den Doop. —	17.
De Pligten, die uit het opgegevene voortvloeijen —	19.
Het gewigt dier verplichtingen, daar het God is, die ons Kinderen geeft.	. . . —	20.
Daar God ons niet iets gerings geeft, als Hij ons Kinderen geeft.	. . . —	23.
Daar de gevolgen der Opvoeding zoo gewigtig zijn. —	24.

De

I N H O U D.

De natuur der Ouderpligten.	bl. 29.
De Inrigting van een Chisrtelijk Huisgezin.	— 30.
De Ligchamelijke Opvoeding.	— 32.
De Geestelijke of Godsdienstige Op- voeding.	— 36.
Bijbelsch onderrigt daaromtrent.	— 37.
Tot hoofdlessen gebragt.	— 41.
Bidden voor Kinderen.	— 41.
Onderwijzing.	— 42.
Opwekken tot Godsvrucht.	— 43.
Bestuur van hun geheele Leven.	— 43.
Daarbij in acht nemen.	— 45.
Het waarnemen van de Huiselij- ke Godsdienst.	— 46.
Omzigtigheid op personen, aan welke men ze toevertrouwt.	— 47.
Voorgaan met een goed Voorbeeld.	— 48.
Bemoedigingen op het stuk der Op- voeding.	— 50.
God is het, die ons Kinderen geeft.	— 52.
Kinderen zijn het, die Hij geeft.	— 54.
God heeft 'er betrekking op.	— 55.

A 242137 0

I N H O U D.

Ook Jesus Christus, als Hoofd der Huisgezinnen en Vriend van Kinderen.	— 57.
Hunne gemeenschap aan den H. Geest.	— 59.
Bedenkingen opgelost, geboren uit	
Onbekwaamheid tot de Opvoeding	— 60.
Geene middelen van bestaan. . . .	— 61.
Gevaar van vroeg sterven. . . .	— 63.
Onbekeerlijkheid der Kinderen. .	— 64.
Reeds afgesnedene hope.	— 67.

